

ЖИТИ У ГАРМОНІЇ З ПРИРОДОЮ!

Вісник

КАРПАТСЬКОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА РЕГІОНАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА

№2 (70)
КВІТЕНЬ 2018 р.

Заснована
у 2006 році

Розповсюджується
безкоштовно

ПІДСУМУВАЛИ РОБОТУ КБЗ ЗА ПЕРШИЙ КВАРТАЛ

● НАРАДИ

30 березня, на території центральної садиби Карпатського біосферного заповідника, відбулась розширена нарада. Учасниками її стали: заступники директора, керівники структурних підрозділів та інші працівники заповідника. Головною метою зустрічі, було з'ясувати стан виконання установової роботи, передбачених планом природоохоронних заходів за перший квартал, загалом, порядок денний включав чотири питання.

Відкрив нараду, та головував на ній, директор КБЗ М.П. Рибак, запропонувавши у вступному слові, започаткувати практику проведення щоквартальних розширених нарад з начальниками ПНДВ та іншими керівниками структурних підрозділів. Адже, нарада повинна стати місцем для інформування про результати і шляхи покращення роботи всіх підрозділів заповідника, та визначення місця і ролі кожного відділу, підрозділу, наукової лабораторії, ПНД відділення у підвищенні загальної ефективності роботи установи.

Після, до слова запросили заступника директора з наукової роботи Ф.Д. Гамора, який проінформував присутніх про хід виконання пріоритетних завдань діяльності заповідника на 2018 рік, згідно з переліком затвердженим відповідним наказом у заповіднику. Він зауважив, що за результатами I-го кварталу, роботи із рекреаційного благоустрою заповідника, у частині створення відпочинкових комплексів на водоспаді «Труфанець» (Кеделівське ПНДВ), форелевого господарстві Трибушанського ПНДВ, біля мінерального джерела Мараморського ПНДВ та Чорногірського ПНДВ в ур. Товстий Грунь не вдалося виконати в повному обсязі. Необхідно невідкладно зробити огляд стендів, інформаційних знаків і при необхідності, їх відновити. Щодо підготовки до проведення міжнародної науково-практичної конференції та відзначення 50-ї річниці створення Карпатського заповідника. Розіслано перше повідомлення про конференцію з визначенням кола питань для висвітлення, напрямків, умов участі та вимог до оформлення статей. Триває підготовка різноманітної наукової продукції. Завершується підготовка довідникових видань заповідника, включаючи матеріали про туристично-інформаційні центри заповідника в загальному, та інші науково-популярні видання. Отримано повідомлення від Укрпошти стосовно видачі пакету ювілейних марок, а до Закарпатської ОДА направлено проект розпорядження голови облдержадміністрації щодо підтримки заходів із відзначення ювілею КБЗ. Коротко доповів Федір Дмитрович і, зокрема, про проведення атестації заповідника, як наукової установи, щодо проектів розширення території КБЗ, прибирання суцільних вітровалів у буферній зоні на території установи та інше.

Доповнив Ф.Д. Гамора заступник директора-головний природознавець Р.А. Кузьмінський,

на 2-й стор.

Мараморський заповідний масив

ПРО ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО ТА УТВОРЕННЯ ОБ'ЄКТІВ ПЗФ

12 квітня в Тячівській райдержадміністрації відбулась розширена нарада з керівниками району, обласного управління лісового та мисливського господарства, Тячівського, Мокрянського, Брустуряньського лісгосподарських підприємств, Карпатського біосферного заповідника, голів цілого ряду територіальних громад та великої групи представників громадськості, на якій конструктивно обговорено проблеми лісокористування та утворення на Тячівщині природоохоронних територій.

Відкрив зібрання, голова Тячівської райдержадміністрації Василь Дем'янчук, зауважуючи, що останнім часом до керівництва району надходить багато критичних зауважень та пропозицій від громадськості щодо проблем лісокористування та збереження навколишнього природного середовища. Тому розпорядженням голів районних адміністрацій та ради утворено робочу групу з розгляду цих питань, до складу якої залучено науковців, громадських активістів, керівників лісгосподарських підприємств та представників інших зацікавлених сторін. Він наголосив, що для керівництва району ці проблеми є надзвичайно важливими, тому райдержадміністрація та районна рада приділяє їх розв'язанню особливу увагу.

У виступах сільських голів Галини Войтенко (Біловарці), Івана Рішка (Бедевля), Руслана Янчія (Теребля), йшлося про проблеми та стан господарювання в реліктових дубових лісах. А голова

селища Тересви Василь Олексій, у зв'язку із цим заявив, що селищна рада прийняла рішення взагалі заборонити рубки лісів на її території. Особливо принципову, безкомпромісну позицію щодо вирубок дубових лісів, продемонстрували Марія Цимбаліста голова громадської організації «Злагода» та її заступник Світлана Дочинець, голова правління правозахисної організації, заступник голови комісії з питань екології в Громадській раді при Тячівській райдержадміністрації Микола Дочинець, голова Громадської ради при Тячівській райдержадміністрації Іван Фіцай, вчитель Калиніської середньої школи Наталія Стойка, громадський активіст Дмитро Світлик та інші.

Активісти вимагають не тільки припинення вирубування унікальних лісів Тячівщини, але й хочуть притягнути винних до відповідальності. Для збереження та відновлення, по-варварськи знищених рідкісних дубових та інших

лісових масивів, наполягають на створенні в Тересвянській долині об'єкти природно-заповідного фонду. Так, Світлана Дочинець, категорично вимагає негайного припинення вирубування залишків біловарівський дібров та невідкладно приступити до підготовки матеріалів для створення тут природоохоронної території. Дуже важливо, що у цій дискусії, виважено та конструктивно позицію висловив начальник Закарпатського обласного управління лісового та мисливського господарства Валерій Мурга. Він наголосив, що управління, спільно із адміністрацією КБЗ, уже зробило чимало для збереження унікальних лісових екосистем краю. Тільки останнім часом, за його ініціативи, Закарпатська обласна рада ухвалила рішення щодо створення чотирьох лісових заказників, в тому числі одного на території Тячівського району. Саме тому, Закарпаття знаходиться серед лідерів в Україні з організації природоохоронних територій. Ця робота буде і надалі підтримуватись. У цьому контексті, з врахування соціально-економічних складових, закликав громадськість до порозуміння та злагодженої роботи.

на 2-й стор.

● ЕКООСВІТНІ ЗАХОДИ

ВЕСНЯНІ АКЦІЇ З ДІТЬМИ

З давніх-давен природа завжди забезпечувала людей їжею та водою, одягом і житлом. Проте, природа не безмежна у своїй щедрості, не залишається байдужою до проявів споживацького, егоїстичного ставлення до неї. Задля збереження довкілля на засадах сталого розвитку працівники Карпатського біосферного заповідника з року в рік проводять різноманітні екологічні акції, як серед місцевого населення так і школярів, закликаючи шанобливо ставитись до природного середовища.

на 3-ій стор.

«ЗЛОВИ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ЗЕМЛЕЮ»

Цього року хвиля Година Землі прокотилася світом 24 березня. Тема цьогорічної кампанії – «Злови зв'язок із Землею» – підкреслює, що люди почали втрачати зв'язок з планетою, який нам так потрібно відновити. Нині в багатьох куточках земної кулі стають помітними наслідки зміни і ООН називає ці зміни найбільшою загрозою для природи й людства у 21 столітті.

на 3-ій стор.

МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ ЗЕМЛІ ВІДЗНАЧИЛИ ЕКОФЕСТОМ

22 квітня щорічно людство відзначає Міжнародний день Землі. Небайдужі до екологічних проблем люди проводять різні заходи, агітуючи до чистоти, відповідальності, екологічної свідомості та турботи про Планету. Тож, спільно зі світом, депутати та члени виконкому міської ради спільно із КБЗ, Рахівським відділенням Закарпатського туристичного центру, клубу «Юні лісові рейнджери» та рятівниками Рахівського районного відділу УДСНС в Закарпатській області, провели у неділю, в амфітеатрі «Буркунт» екологічний фестиваль, участь у якому взяли більше 400 мешканців Рахівщини.

на 3-ій стор.

ПІДСУМУВАЛИ РОБОТУ КБЗ ЗА ПЕРШИЙ КВАРТАЛ

● НАРАДИ

на 1-й стор.

який повідомив присутніх про стан виконання решти пунктів пріоритетних завдань КБЗ на поточний рік. Щодо рекреаційного благоустрою заповідника, то питання облаштування водоспаду «Труфанець» вже вирішено. У Форелевому господарстві роботи тривають, у Чорногірському ПНД відділенні облаштування мінерального джерела в процесі виконання, а у Марамороському ПНД відділенні – немає відповідно оформленої кошторисної документації. Як тільки матеріали будуть оформлені, можна приступати до роботи. Також, поінформував п. Кузьмінський про: виготовлення технічних паспортів на будівлі інформаційного центру «Центр Європи», лабораторного корпусу «Долина нарцисів» та перемички під Говерлюю, а також про підготовку до приймання відвідувачів під час цвітіння нарцису вузьколистого та інше. Згадав й про будівництво дороги Маслокрут – полонина Кваснівчик та відновлення автодорожніх мостів.

Прокоментував Р.А. Кузьмінський і щомісячні звіти ПНДВ в яких начальники відділень зазначають результати роботи за місяць – кількість приписів, рейдів, заповнених фенокарток та інше. Свою думку на цю тему висловив начальник Кевелівського ПНДВ В.В. Вербіцький – необхідно розробити механізм звітування щодо показників роботи служби державної охорони та загальних показників відділення для адекватної оцінки результатів роботи при врахуванні їх для заохочень. Поточна система звітування не дає можливість повністю оцінити всіх працівників відділення, бо крім показників, які зазначаються у звітах інспектори виконують багато додаткових завдань, які на даний момент не підлягають звітуванню, але можуть бути показником ефективності роботи того чи іншого працівника. Заступник директора Ф.Д. Гамор підтримав ідею перегляду системи звітування, бо на даний момент за звітними формами не видно людей і результатів їхньої роботи. Взято до уваги, що необхідно вдосконалити і розширити форми звітності для покращення їхньої інформативності.

ПРО ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО ТА УТВОРЕННЯ ОБ'ЄКТІВ ПЗФ

на 1-й стор.

Виступаючи перед учасниками зібрання, автор цих рядків, наголосив, що проблеми, які порушує громадськість Тячівщини, критично обговорювались й на нараді, у вересні минулого року, в Івано-Франківську, під головуванням Президента України, за результатами якої прийнято Указ «Про додаткові заходи щодо розвитку лісового господарства, раціонального природокористування та збереження природно-заповідного фонду». На вирішення цих проблем, спрямовані також зміни, внесені до законодавства, у частині збереження пралісів й природних лісів та прийнятий нещодавно у першому читанні законопроект щодо мораторію на проведення суцільних рубок у ялицево-букових лісах на гірських схилах Карпат. В цьому контексті

Завершив розгляд першого питання порядку денного заступник директора М.І. Гречук додавши про стан рекреаційного благоустрою заповідника, а саме питання облаштування водоспаду «Труфанець». Зауважуючи, що половина матеріалів вже заготовлена, але необхідно зачекати завершення робіт дорожньо-експлуатаційного управління, оскільки поточний стан території не дозволяє завершити виконання нами робіт в повному обсязі. Щодо підготовки до проведення міжнародної конференції, то всі підпорядковані відділи готові брати активну участь в організації та надавати необхідну допомогу, пов'язану із господарським відділом якісно та вчасно – перевезення, закупівлі, проведення електронних торгів та ін. Також М.І. Гречук озвучив об'єми та суми закупівель за I квартал 2018 року. Після виконання плану надходжень власних коштів (1,5 млн. грн.) можливо десь у червні-липні 2018 року з'являться кошти на фінансування додаткових заходів, але за умови наявності оформлених проектів та кошторисів.

Далі, заслухали доповіді 10-ти начальників ПНДВ заповідника, які звітували про результати роботи їх відділень за I квартал 2018 року. Загалом, протягом згаданого часу у відділеннях проводилось патрулювання, підгодовля тварин, проведення метеоспостережень, роз'яснювальні роботи з місцевим населенням та туристами щодо правил поведінки на території заповідника. Варто зазначити, що інспектори деяких відділень активно долучалися до роботи гірничорятувального загону в зимовий період, оскільки багато з них є членами добровільної пожежної дружини. Було озвучено суми зароблених коштів від відвідування та за відпуск деревини, кількість складених актів рейдів та інше. Також, розповіли про ще невиконані роботи, причиною затримки яких, стали несприятливі погодні умови. Що стосується проблем, то на території майже кожного відділення, зокрема, потрібно ремонтувати дороги, встановлювати інформаційні знаки, а у деяких ПНДВ ще й роз'яснювальні таблички про платний прохід на територію та інше.

Після виступів представників ПНДВ, автор цих рядків, зауважив, що всі пропозиції, прохан-

ня були вислухані й зафіксовані. За результатами наради, матеріали будуть опрацьовані, проаналізовані, і вироблені механізми реагування на потреби відділень. Далі, на нараді йшлося про основні показники роботи КБЗ за I-й квартал та окремі доручення керівникам структурних підрозділів та подальше виконання доведених завдань. Позитивно, що за результатами, згаданого кварталу, робочі показники значно покращилися. Проте, проблемою залишається невчасне доведення наказів до відділень. Гострою залишається проблема прибирання вітрівалів на природоохоронних територіях, оскільки значні вітрівали утворилися на територіях які на сьогодні передані лише під охорону що не дає право заповіднику проводити тут господарську діяльність. З іншого боку держлісгоспи які мають законне право виконувати зазначені роботи не спішать усувати наслідки буревію що може привести до ще більших катастрофічних наслідків для навколишніх лісових масивів.

Щодо підготовки до святкування 50-ї річниці нашої установи. Слід зазначити, що це важливий період і можливість проаналізувати нашу діяльність та оцінити результати. Робота триває, проте також необхідно провести й відзначення кращих працівників відповідними нагородами, про що була створена комісія і готуються відповідні листи з пропозиціями до Мінприроди України. Загалом, нарада виявилась плідною, у сенсі почутих та обговорених питань роботи природоохоронної установи, а у «Різному» заслухали: П.В. Ворохту (начальник відділу ВЗПЕ та ВПР), В.В. Яремчука (провідний фахівець з питань запобігання та виявлення корупції), Г.І. Белову (головний бухгалтер), І.Д. Колачук (заступник начальника відділу екологічної освітньо-виховної роботи) В.Ф. Покин'ячереда (заступник начальника відділу НДР та міжнародної співпраці).

Наступну розширену нараду запропоновано провести на початку липня за підсумками роботи за I-півріччя поточного року.

Микола РИБАК,
директор Карпатського біосферного заповідника, заслужений природоохоронець України.

«ВОДА – ДЛЯ МАЙБУТНЬОГО!»

● УЧНІВСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ

22 березня, на базі Карпатського біосферного заповідника, відбулася перша районна учнівська конференція – «Вода для майбутнього». Організували та провели науковий захід працівники природоохоронної установи спільно з відділом освіти, молоді та спорту Рахівської РДА. Участь у конференції взяли 17-ть учнів шкіл району, близько 20 кураторів молоді, представники відділу освіти та працівники наукових лабораторій КБЗ.

Відкрив подію та привітав всіх учасників професор, заступник директора КБЗ Ф.Д. Гамор. У вступній промові Федір Дмитрович наголосив, яку важливу роль відіграє біосферний заповідник серед природоохоронних установ України, підкреслив актуальність обраної тематики Конференції для учнів. Також розповів молодим дослідникам про доцільність проведення аналогічних подій для екологічно свідомого підростаючого покоління, оскільки, сьогодні світ перенасичений як глобальними проблемами, так і місцевими, зокрема, пов'язаними із забезпеченням місцевого населення чистою прісною водою. Вітали школярів І.Ю. Колачук, заступник начальника відділу екологічної освітньо-виховної роботи КБЗ та І.В. Кубічек, методист районного відділу освіти, молоді та спорту РДА, які побажали значних успіхів учасникам як під час своїх виступів, так і в майбутньому.

День проведення наукового заходу був обрано не випадково, адже саме 22 березня світова екологічна спільнота відзначає

ла Міжнародний день води. Ще у листопаді 1992 року на 47 сесії Генеральної асамблеї ООН було прийнято Резолюцію про відзначення цієї важливої дати. Дещо пізніше, у 2000 році було розроблено та прийнято інші важливі документи: Декларацію тисячоліття ООН та спеціальну Програму дій на XXI століття, яка дала б змогу забезпечити кожного жителя нашої планети питною водою.

Запропоновані організаторами теми охопили широкий спектр питань, пов'язаних з актуальними проблемами водних ресурсів. Пройлюстровані, змістовні доповіді учасників охарактеризували різноманіття водно-болотних угідь Закарпаття, притаманних їм представників флори та фауни, вплив малої гідроенергетики на річкові екосистеми в Карпатському регіоні та багато інших. Повністю розкрити були теми, ролі та значення води в організмі людини, тут доповідачі неодноразово наголосили на важливості економії води в нашому повсякденному житті заради збереження водотоків чистими та придатними для наших майбутніх поколінь.

За результатами учнівської конференції буде виданий електронний збірник доповідей учасників, з яким можна ознайомитись на офіційному сайті заповідника. Завершенням конференції стала пізнавальна екскурсія Музеєм екології гір та історії природокористування в Українських Карпатах. Організатори щиро вдячні всім за активну участь та плідну співпрацю.

Зоряна ЛИПЧАК.

«КАРПАТСЬКИЙ СНІГОВИК»

● ЕКОЛОГІЧНА АКЦІЯ

Всесвітній день води, 22 березня, святкує вся планета. Головне завдання цього дня – нагадати всім людям на Землі про величезну важливість водних ресурсів для підтримання життя, а також привернути уваги до проблем якості питної води, необхідності охорони водних ресурсів та їх раціонального використання.

23 березня працівники КБЗ разом із учнями Рахівських шкіл провели акцію «Карпатський сніговик», в якій взяли участь команди з чотирьох шкіл нашого міста. Весело та завзято учні ліпили сніговиків та створювали снігові скульптури. Команда першої школи під назвою «Телепузики, ні дня без музики» зіпнули «Джека-сніговика», команда другої школи, що звалася «Опришки» представила три композиції «Весела гуцулка», «Внучок діда Мороза» та «Стомленого кухаря», бо так втомився, що аж впав. Не менш креативною була і команда третьої школи, яка також представила снігову гуцулку, що цінує традиції, але хоче бути сучасною, про що свідчила селфі-палка, «Роден-мислитель» певно замислився над

проблемою змін клімату, а наступна снігова скульптура «Світ на виворіт, якщо не будемо шанувати природу» нагадала нам всім, що Земля наш дім і ми маємо його берегти. Ну, а команда четвертої школи під назвою «Снігоголами» взагалі вирішила вплинути на хід природи і створила снігові ворота та стверджувала, що «Зима не пройде!». Після такої важкої, але захопливої праці пили трав'яний екологічний чай з печивом на якому був зображений символічний сніговик, та отримали пам'ятні призи і грамоти. Хочемо подякувати Рахівській міській раді за співучасть в організації акції та наданні призи для учасників.

Наталія КАЛЬБА,
фахівець «Музею екології гір».

ЕКООСВІТНІ ЗАХОДИ

МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ ЗЕМЛІ ВІДЗНАЧИЛИ ЕКОФЕСТОМ

на 1-й стор.

Розпочалось свято із вітальних слів голови Рахівської міської ради – Віктора Медвідя та професора, заступника директора КБЗ – Федора Гамора, які звернули увагу на екологічні проблеми нашого краю та побажали успіху учасникам у спортивному орієнтуванні й екологічних ігор.

Першим пунктом програми стала екологічна вікторина, в якій учні Рахівських шкіл змагались у знаннях про землю, географію України та заповідник. В результаті, журі вікторини визначило переможців. Перше місце виборола команда Рахівської ЗОШ І-ІІІ ст. №2, а друге – команда міської школи №1. Наступним в програмі фестивалю став конкурс екологічних постерів, на яких, діти зобразили головні проблеми, що загрожують Землі: вирубка дерев, спалення трави, пластикове сміття, забруднення довкілля фабриками та заводами, тощо. Найкраще справились із завданням учні Рахівської школи №3, наступними стали школярі шкіл №4, №1 і №2. За свої зусилля учні отримали глобуси, настільні та екологічні ігри, набори рекламної продукції заповідника та календарі Рахівської міської ради.

У межах Міжнародного дня Землі з учнями займався і Олександр Тушер – начальник Рахівського районного відділу УДСНС України у Закарпатській області. Він розповів про небезпеку необережного поводження із вогнем у природі та наслідки пожеж. Перед глядачами розвели невелике вогнище, яке за допомогою вуглецевого вогнегасника загасили двоє добровольців. Родзинкою фестивалю стало змагання серед школярів зі спортивного орієнтування, організоване керівником гуртка Закарпатського центру туризму Антоном Візавером. Учасники, за допомогою карти та компаса повинні були знайти контрольні пункти розміщені в лісі. Загальна протяжність

маршруту склала 1200 м, але всі команди впорались із завданням. Різниця у часі проходження фінішу командами вимірювалась десятками секунд. Перше місце виборола команда міської ЗОШ І-ІІІ ст. №2. Далі місця розподілилися так: школи №4, №3 і №1. Відповідно до зайнятих місць команди отримали цінні подарунки, які використовуватимуть під час туристичних походів: газовий примус, намет туристичний, ліхтарик із led-лампочками на сонячних батареях.

Наймолодших глядачів залучили до тематичного конкурсу малюнків на асфальті, який організувала вчителька біології Рахівської школи №1 та керівник клубу «Юні лісові рейнджери» - Оксана Турок. За свої малюнки діти отримали набори із замальовками, фарбами, олівцями та фломастерами. Також, з молодшим поколінням та глядачами працівники КБЗ проводили екологічні ігри: «Збережи екосистему», «Саламандра», «Стрибки у мішках». За допомогою ігор учасники свята змогли усвідомити як важко людям, які є дотичними до цієї не легкої справи – збереження навколишнього середовища для нас та нашого майбутнього. Далі, протягом фестивалю, керівники гуртків Закарпатського центру туризму Степан Ковзел та Михайло Халус провели показові тренування з техніки туризму.

В перервах між конкурсами глядачі отримали задоволення від виступів вихованців Рахівського РБДЮТ – вихованців Олександри Беркели і танцюристів колективу «Авангард» під керівництвом Олени Мамедової. Ведучою свята була учениця Рахівської міської школи №2 Анжеліка Кальба. Звукоре оформлення забезпечили: методист Ярослав Ретизник та техник зі звуку Віталій Кухтяк Рахівського РБК.

Після церемонії нагородження виснажені, але задоволені учасники змагань, конкурсів, ігор та глядачі смакували екологічним бограчем від міської ради. Увечері, молодь драйвувала на дискотеці під відкритим небом. За музичним пультом був DJ FILIA. Підсумовуючи, можна з впевненістю заявити – свято вдалося. І, якщо здається, що нам не під силу покращити долю планети, то звичайна економія води і світла, правильно утилізована батарейка і навіть викинутий в урну, а не повз неї, пластикова чашечка допоможуть зробити нашу Землю чистішою та кращою. Дякуємо всім, хто долучився до організації свята, зокрема депутату – Василю Сливці та працівникам апарату міськради. Особливе спасибі міському голові – Віктору Медвідю за підтримку екологічних ініціатив.

сандри Беркели підготували гарний весняний концерт. Працівники методичного кабінету Рахівського РБК підготували сцену для виступів юних артистів, перегляду відеофільму та забезпечили аудіосупровід.

Всі учасники акції отримали у подарунок світлодіодні повітряні кульки та неонові браслети, закупку яких профінансувала Рахівська міська рада. Наприкінці гуртом дружньо запалили викладений зі свічок символ акції «60+» і запустили у небо паперові ліхтарики. На завершення – юні артисти і глядачі змогли поласувати карпатським чаєм та печивом, із зображенням символу цього року акції. А рівно о 20.30 вуличне освітлення на центральній площі і частині вулиці Миру згасло. Окрема подяка Рахівським міськраді та райдержадміністрації за допомогу в організації акції.

Матеріали підготував Ігор КАЛЬБА, завідувач «Музею екології гір».

ВЕСНЯНІ АКЦІЇ З ДІТЬМИ

на 1-й стор.

Перший весняний місяць насичений екоподіями. Зокрема, проводилися екоакції до Дня лісів (21.03.), Дня води (22.03.), а також з виготовлення Великодніх писанок. Працівники відділу екологічної освітньо-виховної роботи КБЗ провели низку заходів зі школярами старших та молодших класів, а також з вихованцями закладів дошкільної освіти Рахівщини. Екологічні заняття з дітьми включали: ілюстровані презентації, цікаві розповіді, мультфільми, жваві ігри, тематичні кросворди і загадки та креативні творчі завдання.

У рамках відзначення Всесвітнього дня лісів юні вихованці Рахівської ЗОШ І-ІІІ ст. №2 (Лазівський корпус) власноруч виготовляли паперові аплікації хвойних та листяних дерев. Під час заняття екоосвітняни говорили зі школярами про лісових мешканців та важливу роль зелених насаджень у житті людини. Такі цільові уроки з дітьми стимулюють розвиток їхньої уяви про навколишній світ, створюють веселу атмосферу на заняттях, закладають основи для формування екологічної свідомості в майбутньому.

До відзначення Міжнародного дня води працівники екоосвіти провели декілька занять. Вихованців Рахівського ЗДО №1 в ігровій формі ознайомили з основними фактами про воду та її значну роль для організму людини. Під час перегляду мультфільму «Секрети води» діти виготовля-

ли аплікації «Білий лебідь». Для четвертокласників Костилівської ЗОШ І-ІІІ ст. в сільській бібліотеці проведено екологічне заняття «Без води нема життя». Тут екоосвітняни розповіли як правильно сортування сміття, провели цікаві досліди з водою. Завершальним етапом заходу став майстер-клас із виготовлення оригамі у формі «Латаття».

Напередодні найбільшого християнського свята – світлого Воскресіння Христового – на базі еколого-освітнього центру «Центр Європи» Карпатського біосферного заповідника відбувся майстер-клас із виготовлення великодніх писанок. Учасниками майстер-класу в Географічному центрі Європи стали учні з Діловецького шкільного лісництва. Юні майстри дуже відповідально підійшли до створення пасхальних атрибутів. Школяри виготовили писанки за допомогою різних технік, зокрема, методом «декупаж» – нанесенням аплікацій зі звичайних столових серветок. Основою писанок стали дерев'яні заготовки у формі яєць, які учасники розфарбовували та прикрашали не тільки ненатуральними декоративними елементами, але й різними видами круп. В умілих руках писанки виходили одна краща іншої, зі своєрідними оригінальними візерунками. Після завершення майстер-класу на учнів чекало частання.

Ельвіра АНГЕР, провідний фахівець відділу ЕОБР, Мар'яна БЕДНАР, завідувач ЕОЦ «Центр Європи».

АКЦІЯ «ПЕРШОЦВІТ»

Навесні з-під снігу прокидаються перші весняні квіти, звані першоцвітами. Це екологічна група рослин, яка налічує близько 500 видів. З метою захисту ранньоквітучих лісових рослин КБЗ проводить різнопланові заходи в рамках Всеукраїнської природоохоронної акції «Першоцвіт». Цього року до акції були залучені понад 150 дошкільнят та учнів початкової школи і близько 100 школярів середніх класів навчальних закладів Рахівського та Хустського районів. Для юних вихованців працівники відділу екологічної освітньо-виховної роботи КБЗ провели низку майстер-класів, екологічних уроків, тематичних завдань, виховних бесід серед місцевого населення, мультимедійних презентацій тощо.

Творчі заняття з дітьми завжди сприяють кращому засвоєнню ними поданої інформації. Особливо це стосується донедавна екологічних знань задля формування стійкої життєвої позиції на екологічних засадах в майбутньому. Яскраві вітальні листівки у формі дитячих долонь з паперовими першоцвітами виготовляла малеча Рахівського ЗДО №2 для своїх матусь. Школярі молодших класів Хуста використовували для виготовлення квітів білоцвіту весняного такі підручні матеріали, як пластикові ложки. Юні костилівчани створювали букетики підсніжників з кольорового гофрованого паперу.

Кульмінацією традиційної весняної акції стала екологі-

чна демонстрація біля Рахівської міської ради. Шестикласники Рахівської ЗОШ І-ІІІ ст. №2 з екоплатками в руках прямували від річної школи до центру міста, де за їхньої участі відбулася невеличка екоінсценівка. Учні уявили себе в ролі ніжних рослин, одягнувши фотокорони із зображеннями рідкісних первоцвітів, які зустрічаються на території КБЗ. Найвпізнаваніші серед них: підсніжник білосніжний, шафран Гейфеля, білоцвіт весняний, еритроній собачий зуб. Останній, до речі, зустрічається в межах заповідника лише в чотирьох місцях, зокрема, одна з найбільш численних популяцій цієї лісової рослини зростає на горі Темпа в Кузії-Трибушанському масиві. Школярі закликали глядачів не зривати перші весняні квіти в букетики для себе чи для торгівлі, мотивували людей забезпечити ефемероїдам вільний ріст та повноцінний розвиток в природних умовах.

Зоряна ЛИПЧАК, провідний фахівець відділу ЕОБР.

«ЗЛОВИ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ЗЕМЛЕЮ»

на 1-й стор.

О 20.30 в різних куточках Земної кулі люди, яким небайдужа доля планети і наслідки глобальних кліматичних змін, відключили світло на одну годину. Енергозбереження впродовж такого короткого проміжку часу не виступає основним чинником акції, головна мета – усвідомити катастрофічні наслідки серйозних кліматичних перетворень в масштабах планети. Цього року до кампанії «Година Землі» приєдналося креативне агентство TABASCO та розробило треки «Почуй природу», де червонокнижні види тварин, такі як: рись євразійська, ведмідь бурий, пелікан рожевий та видра річкова – символізують основні природні екосистеми України та звертаються до нас, українців, своїми голосами. Рик бурого ведмедя закликав небайдужих мешканців та

гостей міста долучитись до участі в цього річній акції. Тож, о восьмій годині вечора, на центральній площі міста зібралися небайдужі рахів'яни, щоб продемонструвати свою солідарність зі світом і взяли участь у Міжнародній екологічній акції «Година Землі». Організаторами Всесвітньої екологічної події в нашому місті традиційно виступили КБЗ та Рахівська міська рада, яка виготовила і встановила білборд, що повідомляв містян про проведення екозаходу.

Учасників і глядачів привітали представники установ – заступник директора заповідника, професор Ф.Д. Гамор та секретар Рахівської міської ради Д.Д. Брехлічук. На великому екрані за допомогою медіапроектора відбувся показ відеоролика «Говорить природа», який перекладений та озвучений українською мовою працівниками заповідника. Вихованці Рахівського РБДЮТ під керівництвом Олек-

Многая, благая літ...

У травні – червні цього року ювілейні роковини від днів народження урочисто відзначатимуть працівники Карпатського біосферного заповідника:

Іван Іванович ШЕМОТА, сторож (60 р. – 03.05);

Іван Миколайович ДАНІВ, провідний інженер з охорони праці (60 р. – 01.06);

Павло Олексійович МИТРИК, інспектор з охорони ПЗФ Кісванського ПНДВ (60 р. – 02.06);

Василь Юрійович ДРАГУН, інспектор з охорони ПЗФ Широколужанського ПНДВ (55 р. – 30.06);

Іван Йосипович ПОЛЯНЧУК, провідний інженер лабораторії лісознавства (60 р. – 30.06).

Допоки сонце світить з висоти,
Щебечуть птахи, зацвітають квіти,
Ми Вам життям бажаєм твердо йти,
І днем грядущим від душі радіти!
Хай щастя завжди супроводить Вас,
Людська повага й шана не минають,
А Вашу мрію й працю повсякчас
Лиш визнання вінчають!

Адміністрація, профспілковий комітет заповідника.

ТРИВАЄ «СЕЗОН ТИШІ» ДЛЯ ДИКИХ ТВАРИН

З 1 квітня по 15 червня триває «сезон тиші» для диких тварин. Його оголошено з метою здійснення охорони середовища перебування, умов розмноження і шляхів міграції диких тварин на період їхнього масового розмноження.

У цей час, згідно зі статтею 39 Закону України «Про тваринний світ» підприємства, установи, організації і громадяни при здійсненні будь-якої діяльності, що впливає або може вплинути на стан тваринного світу, зобов'язані забезпечувати охорону середовища існування, умов розмноження і шляхів міграції тварин.

Нагадує, що в «сезон тиші» **забороняється** проведення робіт та заходів, які є джерелом підвищеного шуму та неспокою, зокрема пальба, проведення вибухових робіт, феєрверків, санітарних рубок лісу, використання моторних маломірних суден, проведення ралі та інших змагань на транспортних засобах.

Крім того, Служба державної охорони КБЗ, яка здійснює посилену охорону заповідних масивів, повідомляє, що порушення вимог щодо охорони середовища перебування і шляхів міграції, переселення, та схрещування диких тварин, згідно зі ст. 87 КУпАП тягне за собою накладення штрафу: на громадян – від тридцяти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів, а на посадових осіб – від п'ятдесяти до сімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Адміністрація КБЗ.

НАГАДУЄМО БЕРЕЖИМО ЛІС ВІД ПОЖЕЖИ!

Одним з основних завдань служби державної охорони заповідника є охорона території від лісових пожеж, які виникають із-за необережного поводження з вогнем. На жаль, зустрічаються випадки і навмисного підпалу лісів.

З настанням теплового сезону підвищується ризик пожеж при випалюванні сухої трави, так, як у високогір'ї залишаються не скошеними сінокоші ділянки місцевих жителів. Весняна погода вимагає багатьох садівників для весняного прибирання. При спалюванні листя, гілок та сухої трави іскри від вогнища можуть перекинутися на ліс. Під впливом сильного вітру пожежа швидко розповсюджується і завдає значної шкоди. При цьому вогнем пошкоджується лісова підстилка, стовбури дерев та кущів. У вогні гинуть дрібні комахи, жуки,

комахоїдні тварини та дрібні гризуни, які занесені до Червоної книги України. Пошкоджуються також рідкісні види рослин, а дим від пожежі забруднює повітря шкідливими речовинами.

Щоб запобігти цьому лиху у спекотну і суху погоду громадянам необхідно дотримуватись основних Правил пожежної безпеки в лісах, які обмежують ризик виникнення пожежі під час перебування у природному середовищі. Тому, протягом пожежонебезпечного періоду **заборонено**: палити, кидати в лісі непогашені сірники, недопалки; випалювати траву та інші рослинні рештки на землях лісового фонду, а також на інших земельних ділянках, що безпосередньо примикають до лісу; розводити багаття у лісі; залишати у непередбачених для цього місцях обмашене, просочене бензи-

«ЯК ВИЯВЛЯТИ І, ЩО РОБИТИ З НЕЛЕГАЛЬНОЮ ВИРУБКОЮ»

● СЕМІНАРИ-ТРЕНІНГИ

Днями, працівник відділу державної охорони КБЗ взяв участь у семінарі-тренінгу, який проходив на базі туристичного притулку «Явірник» на Великоберезнянщині. Організаторами тренінгу виступили Фонд дикої природи (WWF) в Україні та Львівський національний лісотехнічний університет.

Протягом двох днів учасники мали змогу навчитися відрізняти нелегальні рубки від легальних та як діяти при виявленні незаконних рубок. Такі тренінги є дуже актуальними та повчальними, адже в сучасному світі важко самому боротися не тільки з незаконними рубками, а й з іншими проблемами нашого часу (браконьєр-

ство, знищення червонокнижних видів рослин, засмічення берегів річок та лісових масивів, тощо).

Під час тренінгу учасники отримали можливість не тільки навчитися та засвоїти свої знання на практиці, а також і обмінятися досвідом, оскільки тут були присутні люди із різних сфер діяльності: представники екологічної інспекції, юристи, волонтери, студенти і викладачі Ужгородського національного університету кафедри лісівництва, представники територіальних громад та інші. КБЗ був єдиною установою природно-заповідного фонду України, який взяв участь у цьому заході.

Віктор ЩЕРБА,

заступник начальника відділу служби державної охорони ПЗФ КБЗ.

ОБМІНЯЛИСЬ ДОСВІДОМ

27-28 лютого, у Києві, у приміщенні Організаційного інформаційного центру, Міжнародно-благодійною організацією «Екологія-Право-Людина» проведено тренінг «Актуальні проблеми заповідників і національних парків та шляхи їх вирішення: досвід взаємодії НПП «Голосівський» та громадськості». Учасниками стали представники 28 установ ПЗФ України, Департаменту екомережі та природно-заповідного фонду Міністерства екології та природних ресурсів і неурядових організацій.

В ході дискусії було наголошено, що нині природоохоронним територіям вкрай важко існувати та здійснювати свою природоохоронну діяльність через фінансову скруту, недосконалість законодавчої бази та неповоротку бюрократичну систему. Проте, в Україні є багато пози-

тивних прикладів, коли окремі установи природно-заповідного фонду, часто у співпраці, з представниками екологічної громадськості, змогли знайти можливість подолати перешкоди та досягнути успіхів у реалізації конкретних завдань установи. Однією з головних завдань тренінгу, було обмінятися позитивним досвідом та напрацюваннями.

Завершуючи тренінг, було вирішено створити робочі групи за основними напрямками: рекреація, робота служби охорони, земельні відносини та заходи активного природоохоронного менеджменту, загальну координацію роботи яку будуть здійснювати екологи ЕПЛ.

Мирослав КАБАЛЬ,

учасник тренінгу, завідувач лабораторії лісознавства Карпатського біосферного заповідника.

ном, гасом, мастилом або іншими горючими речовинами ганчір'я тощо; заправляти у лісі паливні баки під час роботи двигуна; звалювати та спалювати у лісових насадженнях сміття, будівельні залишки, побутові та горючі відходи тощо. Відпочиваючи на природі: місце для вогнища краще викласти з каменів, подалі від «стіни лісу», залийте вогнище водою та одночасно приберіть за собою сміття після пікніку.

Згідно зі ст. 77 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» порушення вимог пожежної безпеки в лісах тягне за собою накладення штрафу від п'яти (85 грн.) до п'ятнадцяти (255 грн.) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб – від п'ятнадцяти (255 грн.) до п'ятдесяти (850 грн.) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Знищення або пошкодження лісу внаслідок необережного поводження з вогнем, а та-

кож порушення вимог пожежної безпеки в лісах, що призвело до виникнення лісової пожежі або поширення її на значній площі, тягнуть за собою накладення штрафу на громадян від п'ятнадцяти (255 грн.) до п'ятдесяти (850 грн.) неоподатковуваних мінімумів доходів і на посадових осіб – від тридцяти п'яти (595 грн.) до шістдесяти (1020 грн.) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та відшкодування матеріальної шкоди за завдані збитки.

Нагадуємо, лісові пожежі складно локалізувати, оскільки вони зазвичай трапляються на важкодоступних високогірних територіях заповідного фонду, де неможливо залучити протипожежну техніку. Тому, не будьмо байдужими до природи рідного краю, бережімо ліс від пожежі!

Юлія БОЙКО,

провідний інженер відділу служби державної охорони ПЗФ КБЗ.

Вісник

ЖИТТЯ У ЗАКАРПАТТІ З ЛІСОВОЮ

КАРПАТСЬКОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА
РЕГІОНАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА

Контактні телефони: (03132) 2-21-93, 2-29-14.

Електронна пошта: cbr-rakhiv@ukr.net

<http://cbr.nature.org.ua>

Засновник і видавець:

Карпатський біосферний заповідник.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
вул. Красне Плесо, 77,
а/с 8, м. Рахів, 90600,
Закарпатська обл.

РЕДКОЛЕГІЯ:
Федір Гамор (шеф-редактор),
Андріана Леле,
Микола Рибак,
Юрій Беркела,
Богдана Москалюк,
Ярослав Довганич,
Вікторія Бундзяк,
Олег Борик (верстка).

Відповідальність за достовірність фактів несе автор.

Газету віддруковано в ФОП Федченко С.В.,
вул. Чкалова, 32/32, м. Харків.

Замовлення № 35508

Тираж – 1300 примірників.

Газета виходить раз на два місяці.

Свідоцтво про державну реєстрацію Зт № 401 від 25.01.2006 року